

Sprawozdania i komunikaty (Reports and announcements)

III Ogólnopolskie Sympozjum Odonatologiczne PTE (Zwierzyniec, 15-17 IX 2006)

Grzegorz TOŃCZYK

Katedra Zoologii Bezkręgowców i Hydrobiologii, Uniwersytet Łódzki, ul. S. Banacha 12/16, 90-237 Łódź;
tonczyk@biol.uni.lodz.pl

3rd National Symposium of Odonatology of the Polish Entomological Society (Zwierzyniec, September 15-17, 2006). – Third national meeting of odonatologists took place in Zwierzyniec in Roztocze. Three-day long conference was of a field workshop type thus the training in larval identification, exuviae and imaginal dragonflies as well as presentation of the methods of

field works were possible to conduct. Nine persons were involved in the symposium. The studies conducted during the meeting resulted in finding 40 dragonfly species at 15 study sites – detailed data was published in the current supplement of the 2nd annual edition of „Odonatrix”.

Fot. 1. Uczestnicy i goście sympozjum. Rebizanty, nad rzeką Tanwią, 16 IX (fot. S. Kraśnicki): 1 – Barbara Szpala, 2 – Jolanta Tondys, 3 – Bogusław Daraż, 4 – Stefan Kraśnicki, 5 – Jakub Szymański, 6 – Elena Djatlova, 7 – Anna Kraśnicka, 8 – Paweł Buczyński, 9 – Wiaczesław Michalczuk, 10 – Grzegorz Tończyk, 11 – Alicja Miszta.

Fot. 1. Participants and guests of the symposium, Rebizanty, at the River Tanew, 16th September (phot. S. Kraśnicki). 1 – Barbara Szpala, 2 – Jolanta Tondys, 3 – Bogusław Daraż, 4 – Stefan Kraśnicki, 5 – Jakub Szymański, 6 – Elena Djatlova, 7 – Anna Kraśnicka, 8 – Paweł Buczyński, 9 – Wiaczesław Michalczuk, 10 – Grzegorz Tończyk, 11 – Alicja Miszta.

W dniach 15-17 września 2006 roku w Zwierzyńcu na Roztoczu odbyło się III Ogólnopolskie Sympozjum Odonatologiczne. Było to już trzecie, po spotkaniu w Bromierzyku (1998 r.) i Urszulinie (2004 r.) oficjalne zgromadzenie członków (ale również sympatyków) Sekcji Odonatologicznej PTE. Głównym organizatorem zwierzynieckiego spotkania był, podobnie jak w Urszulinie, przewodniczący Sekcji, czyli Paweł Buczyński, któremu niewielkiej pomocy w przygotowaniach udzielił autor niniejszego tekstu. Organizowane w trybie ekspresowym sympozjum zastąpiło planowane już na 2005, a później i 2006 rok spotkanie w Laskach k. Kępna (Wzgórza Trzebnicko-Ostrzeszowskie), które nie doszło do skutku. Tym razem inny był zamysł organizacyjny spotkania – miało ono wyłącznie charakter terenowy i zmierzało do wymiany informacji praktycznych.

Fot. 2, 3. Wieczorne spotkanie po podróży (fot. B. Daraż i P. Buczyński).

Fot. 2, 3. Evening meeting after a voyage (phot. B. Daraż and P. Buczyński).

W sympozjum wzięło udział 9 osób: Barbara Szpala (Borek Stary), Jolanta Tondys (Łódź), Bogusław Daraż (Rzeszów), Jakub Szymański

(Łódź), Elena Djatlova (Odessa, Ukraina, czasowo Olsztyn), Paweł Buczyński (Lublin), Wiaczesław Michalczuk (Zamość), Grzegorz Tończyk (Łódź) i Alicja Miszta (Katowice). Gośćmi konferencji, zainteresowanymi fotografowaniem ważek, którzy zawitali do Zwierzyńca na jeden dzień, byli Anna i Stefan Kraśniccy (Przemyśl) (Fot. 1). Naszą bazą noclegową i żywieniową była pięknie położona karczma „Młyn” w Zwierzyńcu, która oprócz możliwości noclegu i dobrego jedzenia, zapewniała przez cały czas trwania konferencji miłą atmosferę.

Okolice Zwierzyńca dzięki pięknej późnoletniej pogodzie stworzyły bardzo dogodne warunki do prowadzenia badań terenowych, może z wyłączeniem drugiego dnia spotkania, który zdominował porywisty wiatr. Konferencja, choć nieoficjalnie, zaczęła się już w czwartek wieczorem – spotkaniem większej części uczestników przy kolacji. Był to czas na pierwsze rozmowy i odetchnięcie po długiej dla niektórych uczestników podróży przez gwałtownie remontowane polskie drogi (Fot. 2, 3).

Fot. 4. Doraźna „pomoc drogowa” (fot. J. Tondys).

Fot. 4. Casual “road aid” (phot. J. Tondys).

Jak już wcześniej wspomniałem, sympozjum miało charakter praktyczny, czyli wspólnej eksploracji wybranych siedlisk regionu pod względem odonatologicznym. Wyniki przeprowadzonych obserwacji zamieszczone zostały w opracowaniu BUCZYŃSKIEGO i in. (2006) znajdującym się w niniejszym suplemencie „Odonatrix”. Pierwszego dnia odwiedziliśmy osiem stanowisk położonych na Równinie Biłgorajskiej i Płaskowyżu Tarnogrodzkim. W pamięci z tego dnia zostanie zapewne bardzo ładne, duże śródleśne torfowisko

przejściowe w okolicach Aleksandrowa. Szczególnie jednak zapamiętamy ostatnie z odwiedzonych miejsc, czyli kompleks torfowisk śródleśnych w okolicach Cewkowa. Co prawda, stanowiska te nie obfitowały w ważki – główna zdobycz to wszechobecna *Aeshna cyanea*, ale droga do nich, prawie nieskończenie długa, o pylistym podłożu i miejscami trudnymi do przebycia dla samochodów osobowych dziurami, była pierwszej klasy (Fot. 4). Wróciliśmy do karczmy „Młyn” późnym wieczorem i mimo dalszych planów naukowych, sił starczyło tylko na biesiadę.

Fot. 5. Rezerwat „Szumy nad Tanwią” w Rebizantach (fot. P. Buczyński).

Fot. 5. Nature reserve „Szumy nad Tanwią” in the village Rebizanty (phot. P. Buczyński).

Drugi dzień to eksploracja stanowisk na Płaskowyżu Tarnogrodzkim i Roztoczu Środkowym. W drodze do zaplanowanych miejsc odwiedziliśmy też ciekawy rezerwat „Szumy nad Tanwią” w Rebizantach (Fot. 5). Obserwacje ważek tego dnia w znacznie mierze utrudniał bardzo silny wiatr, który był na tyle uciążliwy, że niezbędna była korekta planów – zamiana stanowisk położonych na otwartym terenie na obiekty położone pośród lasu, który zapewniał niejaka ochronę. Tym razem powrót do bazy zaplanowaliśmy wcześniej, tak aby starczyło czasu na warsztaty z oznaczania larw i wylinek – materiałem były okazy odłowione i zebrane na odwiedzonych stanowiskach. Oznaczanie zabrało nam cały wieczór, było występnym ma dwa binokulary (prowadzący Paweł Buczyński i Grzegorz Tończyk) (Fot. 6, 7). Oznaczaliśmy większość zebranego materiału. Okazało się, że takie zajęcia są bardzo dobrym pomysłem. Prezentacja literatury i facho-

we spojrzenie osób zajmujących się analizą materiału larwalnego pozwala na wdrożenie w pełną niuansów sztukę identyfikacji form młodocianych ważek. Okazuje się, że takie zajęcia są bardzo potrzebne i wydaje się, że na innych spotkaniach powinny być kontynuowane.

Fot. 6, 7. Warsztaty z oznaczania larw i wylinek ważek (fot. P. Buczyński i A. Kraśnicka).

Fot. 6, 7. Workshops on determining of dragonfly larvae and exuviae (phot. P. Buczyński and A. Kraśnicka).

Trzeciego dnia ze względu na potrzebę powrotu do domu, wyjazd terenowy ograniczony był tylko do dwóch stanowisk między Zwierzyńcem a Biłgorajem. Odwiedziliśmy piaskownię w Ignatówce i zarastające, zatorfione stawy śródleśne koło wsi Rapy Dylańskie. Odbyło się jeszcze krótkie spotkanie podsumowujące w karczmie „Młyn” i rozjechaliśmy się do domów.

Wspólna penetracja stanowisk i podpatrywanie ważek, w ciągu trzech dni stworzyła też bardzo ciekawą i pouczającą możliwość podglądania sprzętu i technik fotograficznych (Fot. 8, 9).

Fot. 8, 9. Fotografowanie (fot. A. Miszta i A. Kraśnicka).

Fot. 8, 9. Taking photos (phot. A. Miszta and A. Kraśnicka).

Co wynika z naszego spotkania, które można uznać za bardzo udane. Po pierwsze, forma warsztatowa jest bardzo potrzebna – pracując razem w terenie można się wiele od siebie nauczyć i to rzeczy, które zazwyczaj trudno przekazać teoretycznie. Po drugie, okazało się, że praca dużą grupą przynosi bardzo dobre efekty, ogółem wykazaliśmy z badanych stanowisk 40 gatunków, co w przypadku pracy w pojedynkę byłoby wynikiem trudnym do osiągnięcia. Po trzecie, konieczne wydają się spotkania szkoleniowe pokazujące oznaczanie materiału i metodykę pracy w terenie. Wreszcie po czwarte, miło się spotkać

w gronie ludzi opanowanych tą samą pasją.

Doświadczenie spotkania w Zwierzyńcu pokazuje, że konferencje naukowe opierające się na działaniach praktycznych mogą przynieść znacznie więcej, niż wysłuchiwanie kolejnych referatów. Wymieniając poglądy i obserwując ważki, niejako mimochodem zbieramy mnóstwo ciekawych informacji. Okazuje się, że są regiony Polski, gdzie rzadkością jest występowanie *Lestes dryas* (informacja Alicji Miszty), co jest informacją, którą można wydobyć z literatury ale znacznie lepiej ją sobie uzmysłowić w bezpośredniej rozmowie. Podobnie ciekawym spostrzeżeniem jest informacja od Eleny Djatlowej o braku siedlisk torfowiskowych w południowej części Ukrainy – jak dobrze pomyśleć to tak właśnie musi być, ale o ile lepiej to zrozumieć słuchając osoby, dla której odwiedzone torfowiska są dużą atrakcją. Podobnie było z odłowionymi i obserwowanymi osobnikami *Sympetrum meridionale*. Ze swojego punktu widzenia niby wiem, że to gatunek stwierdzany w południowo-wschodniej Polsce, ale sądziłem, że nawet jeśli występuje licznie to na izolowanych stanowiskach. Okazało się, że może być gatunkiem lokalnie powszechnie występującym – świadczą o tym komentarze Pawła Buczyńskiego, Wacława Michalczuka i Bogusława Daraża. To również informacja, którą można wyciągnąć z literatury, ale o ile lepiej jest stwierdzić to samemu w terenie. Tych kilka ostatnich spostrzeżeń pokazuje, jaką wartość mają spotkania terenowe – takie, jakie udało nam się zorganizować w Zwierzyńcu.

Piśmiennictwo

BUCZYŃSKI P., TOŃCZYK G., DARĄŻ B., DJATLOVA E., MICHALCZUK W., MISZTA A., SZYMAŃSKI J., SZPALA B., TONDYS J. 2006. Ważki zebrane podczas III Ogólnopolskiego Sympozjum Odonatologicznego PTE (Zwierzyniec, 5-17 IX 2006). *Odonatrix*, 2 (Suplement 1): 1-12.

ISSN 1733-8239

Odonatrix

Biuletyn Sekcji Odonatologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego
Bulletin of the Odonatological Section of the Polish Entomological Society

Rok 2, Suplement 1 (październik 2006)

Polskie Towarzystwo Entomologiczne – Sekcja Odonatologiczna
Zakład Zoologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie